

Asia: VN/25829/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muuttamisesta sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Ulkoministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa:

Luonnos koskee ulkoministeriön toimialaa erityisesti siltä osin, kuin siinä käsitellään EU:n asettamiin rajoittaviin toimenpiteisiin (pakotteisiin) samoin kuin varojen jäädyttämisestä terrorismin torjumiseksi annettuun lakiin liittyviä kysymyksiä ja ministeriö onkin ollut edustettuna luonnosta laatineessa työryhmässä.

Ulkoministeriö pitää perusteltuna sitä, että rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annettuun lakiin (rahanpesulaki) lisättäisiin EU:n rajoittaviin toimenpiteisiin ja kansallisiin jäädyttämissäätöksiin liittyvää asiakkaan tuntemista koskeva säännös (ehdotettu 3 luvun 16 §), jonka noudattamista valvottaisiin rahanpesulain 7 luvun mukaisesti, ja että säännöksen laiminlyönti ja rikkominen lisättäisiin lain 8 luvussa tarkoitetun rikemaksun ja seuraamusmaksun perusteeksi. Vaikka säännösehdotusten taustalla ovat FATF:n Suomen maa-arviossa osoittamat puutteet, ulkoministeriö pitää hyvänä ratkaisuna sitä, että ehdotetussa sääntelyssä ei rajoituta vain FATF:n suosituksissa 6 ja 7 tarkoitettuihin pakotteisiin, vaan että se koskee pakotteita laajemminkin.

Lisäksi ulkoministeriö kiinnittää luonnoksen osalta huomiota seuraaviin seikkoihin:

- Luonnoksen perusteluosassa viitataan yhtäältä (pakote)listattuihin tahoihin (s. 21 ja 22) ja toisaalta ns. pakoteasetuksissa nimettyihin tahoihin (s. 16, 29, 37, 69, 80, 81, 82, 97, 98). Jälkimmäinen vaihtoehto voisi olla informatiivisempi ja siten suositeltavampi.

- Rahanpesulain 1 luvun 4 §:ään ehdotetussa uudessa 21 kohdassa määritellään ”jäädyttämispäätöksen kohteena olevat tahot”, mutta määritelmää ei käytetä muissa lakiin ehdotetuissa muutoksissa. Koska ”jäädyttämispäätös” saattaa sekoittaa varojen jäädyttämisestä terrorismin torjumiseksi annetun lain nojalla tehtyihin keskusrikospoliisin päätöksiin, voisikin olla selvempää, että niiden rinnalla viitattaisiin EU:n pakoasetuksissa säädettyyn varojen jäädyttämiseen sen sijaan, että määriteltäisiin ”jäädyttämispäätöksen kohteena olevia tahoja”.

- Rahanpesulain 3 lukuun ehdotetun 16 §:n 2 momentissa voisi olla selvempää viitata ”1 momentissa tarkoitettujen varojen jäädyttämisen kohteena” olemiseen sen sijaan, että viitataan ”1 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden kohteena” olemiseen, jotta toimenpiteillä ei 2 momentissa ymmärrettäisi vain 1 momentissa mainittuja rajoittavia toimenpiteitä vaan myös kansallisia jäädyttämispäätöksiä.

- Finanssivalvonnasta annetun lain 3 §:n 2 momentin 5 kohtaan ehdotetussa lisäyksessä viitataan ”asetuksiin EU:n rajoittavista toimenpiteistä”, kun taas 20 b §:n 3 momentin 3 kohtaan ehdotetussa lisäyksessä viitataan ”pakotteisiin”. Jälkimmäinen viittaus vaikuttaa tarpeettoman väljältä, kun pakotteita voivat asettaa myös muut tahot kuin YK:n turvallisuusneuvosto ja EU, joiden asettamat pakotteet/rajoittavat toimenpiteet ovat Suomessa EU-säädöksinä oikeudellisesti sitovia.

Ulkoministeriö on lisäksi toimittanut joitakin teknisempiä kommentteja suoraan hallituksen esityksen valmistelijoille.

Ulkoministeriön oikeuspalvelun kansainvälisen oikeuden yksikön puolesta tämän lausunnon on videerannut kansainvälisen oikeuden yksikönpäällikkö Sari Mäkelä. Tämän lausunnon on hyväksynyt ulkoministeriön oikeuspäällikkö Kaija Suvanto.

Ruotsi Mikael

Lainsäädäntösihteeri, kansainvälisen oikeuden yksikkö, ulkoministeriön oikeuspalvelu